

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.808/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Mocsár Attila a tanács elnöke

. Szabolcsi-Varga Krisztina előadó bíró

. Harter Mária bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
II.rendű felperes neve
(mindketten: felperesek címe)

A felperesek képviselője:

Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe,
ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:

Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe;
helyettesként: dr. Sztvorecz Zsuzsa ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
a felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
émi Törvényszék

2.Pf.20.800/2019/8.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Járásbíróság

5.P.20.067/2013/26.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes a 2008. április 7-én megkötött CHF alapú hitel- és zálogszerződés elnevezésű szerződésben arra vállalt kötelezettséget, hogy 57.000 CHF összegű devizahitelt tart a felperesek rendelkezésére, amelynek terhére legfeljebb 8.700.000 forint összegű kölcsönt folyósít. Az alperes 2008. június 3-án 8.700.000 forintot folyósított a felpereseknek, tájékoztatta őket arról is, hogy a kölcsön összege 59.015,06 CHF.

Az alperes - a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt - közjegyzői okirat formájában a kölcsönszerződést 2011. február 14-én felmondta, majd kérelmére közokirat végrehajtási záradékolása útján 2012. május 22-én a közjegyző végrehajtást rendelt el a felperesekkel szemben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperesek keresetükben a Pp. 369. § a) pontja alapján az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés az 1996-os Hpt. 213. § (1) bekezdés c), d) és e) pontjaira figyelemmel érvénytelen, mert nem tartalmazza a költségként jelentkező árfolyamrést, a hiteldíj megváltoztatását megalapozó körülmények részletezését és a törlesztő részletek összegét, esedékességének időpontját. Állították, hogy a szerződés jogszabályba ütközés miatt semmis, mert nem biztosították a nyilatkozatok, a szerződés tervezetének megismerését. Hivatkoztak továbbá a hiteldíj megváltoztatásáról szóló kikötésnek a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontján alapuló tisztességtelenségére, továbbá arra is, hogy az alakiság szabályainak megsértése következtében az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme - végső formájában - a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította a felek közötti kölcsönszerződés semmisségét, több pontjának tisztességtelenség miatti érvénytelenségét. Döntését azzal indokolta, hogy az alperes a végrehajtás megszüntetési perben a végrehajtás korlátozása iránt vizontkeresetet nem terjeszthet elő, de „a többen a kevesebb” elve alapján a végrehajtás megszüntetése iránti kereset - a felperesek nyilatkozatától függetlenül - magában foglalja a végrehajtás korlátozása iránti igényt is, amit a perben vizsgálni szükséges. A felperesek kereseti indokai közül alaposnak találta a költségnek minősülő árfolyamrés feltüntetésének hiányában az 1996-os Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti semmisséget, valamint a hiteldíj egyoldalú megváltoztatására vonatkozó kikötések tisztességtelenségére való hivatkozást. További bizonyítás felvételét látta szükségesnek annak meghatározására, hogy az érvénytelen kikötések mellőzésével a felpereseknek milyen nagyságú fizetési kötelezettsége áll fenn.
- [5] A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság - a Kúria Pfv.I.20.335/2019/5. számú végzésével megismételni rendelt eljárásban hozott - ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Álláspontja szerint a végrehajtás megszüntetése iránti perben a jogalap és összepszerűség tekintetében a döntés nem különíthető el, ezért az elsőfokú bíróság megsértette ugyan a Pp. 213.§ (3) bekezdését és 215.§-át, a közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére azonban nem volt indok, mivel - a döntéshez szükséges peradatok birtokában - a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között ítéleti rendelkezést is hozhatott. Rámutatott, hogy az alperes a végrehajtás korlátozása iránti nyilatkozatát - a megismételt másodfokú eljárásban a Kúria iránymutatásának megfelelően tett előadására tekintettel - a kereset elutasítására irányuló ellenkérelemként, illetve ilyen tartalmú fellebbezésként vette figyelembe. Az ügy érdemében úgy foglalt állást, hogy a perbeli kölcsönszerződésre is irányadó DH1 törvény 3.

§-a és 4. §-a az árfolyamrésre és az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötés tekintetében a felek szerződését erga omnes hatállyal módosította, az érvénytelen kikötések a szerződésből kikerültek, így azokra hivatkozva alappal a végrehajtás megszüntetése nem kérhető. A különmemű árfolyamok alkalmazásáról szóló rendelkezések feltüntetésének elmaradása - a tisztességtelenség okán - nem eredményezte a szerződésnek az 1996-os Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti semmisségét. Ebből kiindulva az sem lehet jogszabályba ütköző, ha az árfolyamrészt a THM nem tartalmazza. A hiteldíj módosítása is csak részleges érvénytelenség megállapításával járt volna, amely a végrehajtás megszüntetését nem, csak korlátozását eredményezhette volna, a felperesek azonban ilyen tartalmú keresetet nem terjesztettek elő.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen - az elsőfokú bíróság közbenső ítéletére is kiterjedően - hatályon kívül helyezést, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan és harmadlagosan - a vizontkeresetet érintően - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a vizontkereset elutasítását, illetve e körben a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérték. Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét hatályon kívül kellett volna helyeznie, és köteleznie kellett volna az elsőfokú bíróságot, hogy a kereseti kérelem és vizontkereset keretein belül döntsön a végrehajtás megszüntethetősége felől. Ennek elmulasztása azzal jár, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 213.§ (1) bekezdését, 215.§-át, valamint a 252.§ (2) bekezdését. A másodlagos és harmadlagos felülvizsgálati kérelem alapjaként arra hivatkoztak, hogy a Pp. nem ad lehetőséget a már előterjesztett vizontkereset ellenkérelemként történő fenntartására, ezért a vizontkeresettől való elállást a Pp. 160.§ (1) bekezdésének megfelelően kellett volna elbírálni, azaz az elálláshoz szükség lett volna a felperesek hozzájárulására. A vizontkereset ugyanis az alperes keresete a vele szemben indult perben, ezért arra a keresetre vonatkozó eljárási szabályok az irányadók (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.535/2002.). Az elálláshoz nem járultak hozzá, ezért a másodfokú bíróságnak a vizontkeresetről érdemben kellett volna döntenie. Arra tekintettel, hogy a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése kizárja a vizontkereset teljesítését, a vizontkereset elutasító érdemi döntés meghozatalát kérték.
- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Hivatkozása szerint a jogerős ítélet érdemben helyes, és a másodfokú bíróság eljárási szabálysértést sem követett el, a Kúria Pfv.I.20.335/2019/5. számú végzésének megfelelően tett nyilatkozatát, helyesen nem vizontkeresetnek, hanem érdemi ellenkérelemnek tekintette.

A Kúria érdemi döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [9] A Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [10] Az adott esetben a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, a Kúria - túlnyomórészt - egyetért annak indokaival is, a helytálló indokokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt érvelés kapcsán mutat rá az alábbiakra:
- [11] A felperesek - az általuk vélt - eljárási szabálysértésekre hivatkozással terjesztették elő felülvizsgálati kérelmüket. Elsődleges kérelmük alapjaként jogszabálysértésként a Pp. 213. § (1) bekezdését és a 215. §-át jelölték meg.
- [12] A Pp. 213. § (1) bekezdése az ítélet teljességének a követelményét fejezi ki. Ez azt jelenti, hogy az ítéleti döntésnek ki kell merítenie a perben elbírálása kerülő kereseti és vizontkereseti igényeket, ki

kell terjednie az ellenkérelemre, valamint a viszontkereseti formát nélkülöző kérelmekre, pl. a beszámítási kifogásokra is.

A perbeli esetben ez a kötelezettség a kereseti kérelemre és az ellenkérelemre vonatkozatható, az ítéleti döntésnek tehát ki kellett terjednie a kereseti igényre és az ellenkérelemre.

- [13] A felperesek keresete az ellenük indult végrehajtás megszüntetésére irányult, mert álláspontjuk szerint a végrehajtani kívánt követelés - több okból is - érvényesen nem jött létre. Az elsőfokú bíróság - ahogyan azt a Pfv.I.20.335/2019/5. számú végzésében a Kúria már kifejtette - a végrehajtást nem szüntette meg és a keresetet teljes egészben el sem utasította, aminek oka az volt, hogy a viszontkereset jogalapját elfogadva és a keresetben hivatkozott egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségét megállapítva, az érvényesített igény pontos összegének megállapítása érdekében további bizonyítást tartott indokoltnak. Közbenső ítéletében azonban a „keresetet az egyéb érvénytelenségi okok vonatkozásában elutasította”. A másodfokú bíróság - 2.Pf.20.278/2018/9. számú korábbi jogerős ítéletében - helyesen mutatott rá arra, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben abban a formában, ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette, érdemi döntés nem hozható. A végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt követelés érvénytelenségére alapított végrehajtás megszüntetési (korlátozási) perben a bíróság az ítélete rendelkező részében nem állapíthatja meg a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségét; ha a kereset alapos, a végrehajtás megszüntetéséről (korlátozásáról) rendelkezhet (BH2015.102.) Az adott ügyben ezért közbenső ítéletnek nem volt helye, azonban a Pp. 213. § (3) bekezdésének sérelme nem indokolta a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését, mivel az érdemi döntéshez szükséges peradatok egyébként rendelkezésre állnak.
- [14] A Kúria nem vitatja a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.535/2002/5. számú végzésében foglaltakat, valamint azt sem, hogy tiltó rendelkezés hiányában a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt indított perekben viszontkereset emelhető, ha a Pp. 147. §-ában megállapított feltételek fennállnak. A Pfv. I.20.335/2019/5. számú végzésben már kifejtettekkel egyezően jelen esetben azonban nem lehet eltekinteni attól a körülménytől, hogy a végrehajtás megszüntetési (korlátozási) perben a Pp. 366. §-a alapján csak az adós kérheti a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását, a végrehajtást kérő alperes nem. Abban az esetben, ha a végrehajtást kérő nem akarja, hogy a végrehajtás folyamatban legyen, illetve azt akarja, hogy alacsonyabb összeg behajtása iránt folyjon, a Vht. 40. § (1) bekezdése alapján a végrehajtandó követelés megszűnését, csökkenését köteles haladéktalanul a végrehajtónak bejelenteni, illetve a Vht. 55. § (1) bekezdés a) pontja szerint kérheti a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását. Mindez azzal jár, hogy a Pp. 147. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában a végrehajtás megszüntetése iránti perben az alperes viszontkeresettel a végrehajtás korlátozását nem kérheti.
- [15] A megismételt másodfokú eljárásban az alperes - a Kúria Pfv.I.20.335/2019/5. számú végzésében foglaltak alapján - a helyes jogszabály értelmezésnek megfelelően egyértelműsítette az álláspontját, azt, hogy minek tekinti a végrehajtás korlátozására irányuló nyilatkozatát. Nem tekintette viszontkeresetnek, ebből következően fenntartásának kérdése fel sem merült, így az attól való elállás kérdése sem, továbbá az sem, hogy a felperesek hozzájárulnak-e az „elálláshoz”.
- [16] A Pp. I. Fejezetében megjelölt Alapvető elvek körébe tartozik a 3. § (2) bekezdésében írt szabály, amely szerint a bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. Ebben az esetben tehát a bíróság a fél tévedését, hibáját hivatalból kijavítja, amint tette jelen esetben is. Felhívta a figyelmet arra, hogy az alperes a végrehajtás korlátozását viszontkeresettel nem kérheti, azaz az alperesnek a végrehajtás korlátozására irányuló igénye tartalmilag (és a későbbiekben formai megjelölését tekintve is) - helyesen - ellenkérelem. A jogerős ítélet indokolásában (6. oldal 3. bekezdés) foglaltak szerint az alperes így nyilatkozott.

A felülvizsgálati érveléssel ellentétben az alperes nem viszontkeresetet terjesztett elő, attól elállnia nem kellett, nem volt szükség tehát az elálláshoz a felperesek hozzájárulására, viszontkereset hiányában pedig arról a bíróságnak döntenie nem kellett.

- [17] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felpereseket az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (1), (5) és (6) bekezdéseiben, a 4/A. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban - állapította meg.
A pervesztes felperesek teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet (Kmr.) 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a 14. §-ban előírtak alapján az állam viseli.
- [19] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2020. október 14.

Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k. előadó bíró,
Dr. Harter Mária s.k. bíró